

Nr 45.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner om upphävande av lagen om investeringskonto för skog m. m.

Till bevillningsutskottet har hänvisats följande inom riksdagen väckta, av bevillningsutskottet till behandling i ett sammanhang upptagna motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 9 av herr *Ewerlöf* m. fl. och II: 16 av herr *Hjalmarson* m. fl., vari hemställts, att »riksdagen måtte antaga följande

a) Förslag
till

lag om upphävande av lagen den 14 december 1951 om investeringskonto för skog (nr 783).

Härigenom förordnas att lagen den 14 december 1951 om investeringskonto för skog (nr 783) skall upphöra att gälla från och med dagen efter det denna förordning utkommit av trycket.

b) Förslag
till

förordning om upphävande av förordningen den 14 december 1951 om taxering för inkomst av medel, som insatts på investeringskonto för skog (nr 784).

Härigenom förordnas att förordningen den 14 december 1951 om taxering för inkomst av medel, som insatts på investeringskonto för skog (nr 784), skall upphöra att gälla från och med dagen efter det denna förordning utkommit av trycket.

c) Förslag
till

förordning om taxering för inkomst av medel, som insatts å investeringskonto för skog.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Den som i självdeklaration till ledning för taxering för inkomst har att uppgiva intäkt av skogsbruk (idkare av skogsbruk) må åtnjuta uppskov med taxering till kommunal och statlig inkomstskatt för den del av intäkten som enligt 2 § insatts å särskilt konto i bank eller annan penninginrättning (investeringskonto).

2 §.

Uppskov som nyss sagts må äga rum för belopp, motsvarande högst summan av

a) sextio procent av den å beskattningsåret belöpande köpeskillingen för skog, som avyttrats genom upplåtelse av avverkningsrätt,

b) trettio procent av den å beskattningsåret belöpande köpeskillingen för avyttrade skogsprodukter,

c) trettio procent av saluvärdet av skogsprodukter, som under beskattningsåret uttagits för förädling i egen rörelse.

3 §.

Belopp för vilket uppskov med taxeringen erhållits skall upptagas såsom bruttointäkt av skogsbruk för det beskattningsår, då uttag från investeringskontot sker, dock senast för det beskattningsår, för vilket taxering av beskattningsnämnd i första instans verkställes tio år efter det intäkt enligt 1 § insatts å investeringskonto.

Har skattskyldig verkställt insättning avseende flera förvärvskällor, skall varje uttag från investeringskonto anses belöpa på de olika förvärvskällorna i samma proportion som de belopp, för vilka insättning skett, fördelas å dessa.

4 §.

Till ledning för bestämmande av belopp, för vilket uppskov med taxeringen må erhållas, skall idkare av skogsbruk som önskar åtnjuta sådant uppskov vid självdeklaration foga utredning enligt av Konungen fastställt formulär.

Har idkare av skogsbruk under beskattningsåret haft intäkt av skogsbruk från mer än en förvärvskälla, skall utredning som i första stycket sägs förebibringars särskilt för varje förvärvskälla.

5 §.

Till ledning vid taxering för inkomst skall bank eller annan penninginrättning, som mottagit insättning på investeringskonto, varje år beträffande envar insättare lämna uppgift utan anmaning om under beskattningsåret gjorda insättningar och uttag.

6 §.

Det åligger taxeringsnämndens ordförande i den kommun, där den skattskyldige skall taxeras till statlig inkomstskatt, att upprätta särskild förteckning enligt fastställt formulär å idkare av skogsbruk, vilka insatt medel å investeringskonto. I förteckningen skola för envar skattskyldig anmärkas dels belopp för vilka uppskov med taxeringen medgivits, dels ock storleken av å investeringskonto inbetalade belopp.

Den upprättade förteckningen skall av ordföranden insändas till länsstyrelsen samtidigt som deklARATIONER och andra handlingar jämlikt 91 § 1 mom. första stycket taxeringsförordningen dit insändas.

7 §.

Ändras efter besvär eller eljest det belopp, för vilket uppskov med taxering medgivits, skall taxeringsintendenten utan dröjsmål lämna länsstyrelsen meddelande om ändringen.

8 §.

Kungl. Maj:t äger meddela de närmare föreskrifter, som erfordras för tillämpningen av denna förordning.

Denna förordning träder i kraft dagen efter det förordningen därom utkommit av trycket; dock att förordningen icke skall äga tillämpning beträffande 1953 års taxering eller beträffande eftertaxering för samma år.

Vad i denna förordning stadgas angående medel som insatts å investeringskonto för skog skall äga motsvarande tillämpning beträffande medel som enligt lagen den 14 december 1951 om investeringskonto för skog (nr 783) avsatts å investeringskonto för skog.»

2) de likalydande motionerna I: 284 av herrar *Hansson* och *Boman* samt II: 366 av herr *Widén* m. fl., vari hemställts, »att riksdagen måtte besluta att nuvarande lag om investeringskonto för skog upphäves, samt att frivillig insättning på investeringskonto skall få verkställas med högst 40 % av den å beskattningsåret belöpande köpeskillingen för skog, som avyttrats genom upplåtelse av avverkningsrätt, högst 20 % för avyttrade skogsprodukter samt högst 20 % av saluvärdet av skogsprodukter, som under beskattningsåret uttagits för förädling i egen rörelse och inestår högst 10 år, samt att utskottet måtte utarbeta härför erforderlig lagtext»; ävensom

3) motionen I: 285 av herr *Werner*, vari hemställts, »att riksdagen måtte besluta att skyldigheten att å spärrat konto insätta under år 1953 influtna skogsintäkter måtte upphöra samt att idkare av skogsbruk måtte medgivas rätt att, med uppskov av skattskyldigheten, frivilligt å spärrat konto i riksbanken insätta del av skogsintäkt, som uppburits under år 1953, i huvudsaklig överensstämmelse med de regler som nu gälla för den obligatoriska insättningen; dock med ränta å insättningsbeloppet från insättningsdagen tills lyftning sker».

Beträffande de skäl som anförts till stöd för de i motionerna framställda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna I: 285, II: 16 och II: 366.

Genom beslut vid 1951 års riksdag (höstsessionen) antogs lag om investeringskonto för skog (SFS 783/1951). Samtidigt antogs en förordning om taxering för inkomst av medel, som insatts å sådant konto (SFS 784/1951). Enligt dessa författningar skall — för att en del av de ökade skogsvinsterna

skall undandragas från omedelbar disposition — idkare av skogsbruk insätta viss procent av intäktsökningen från skogen å särskilt för honom upplagt spärrat konto i riksbanken (investeringskonto för skog). Genom att insättaren erhåller uppskov med inkomsttaxeringen till det år, då uttag från kontot sker, kommer anordningen att i beskattningsavseende medföra en utjämning av skogsinkomsterna. Insättning skall göras med 25 procent av köpeskillingen för rotsåld skog, 12 procent av köpeskillingen för avyttrade skogsprodukter med undantag av brännved, kolved och träkol samt 12 procent av saluvärdet av skogsprodukter, som uttagits för förädling i egen rörelse, med undantag av kolved. Skyldighet att göra insättning å spärrkonto föreligger dock icke, där skogsintäkten icke uppgått till visst minimibelopp. Som gränobelopp stadgas i princip 3 000 kronors rotvärde. Då rotvärdet vid leveransköp (och uttag) antagits motsvara halva köpeskillingen (saluvärdet) ligger i detta fall gränobeloppet vid en köpeskillning (saluvärde) av 6 000 kronor. För att undvika att en mindre ökning av rotvärdet skall föranleda skyldighet att insätta ett mångdubbelt större belopp stadgas, att i ett gränsskikt insättningsbeloppet skall stiga successivt. Därutöver får frivillig insättning ske så att sammanlagda insättningen uppgår till 40 procent av köpeskillingen för rotsåld skog, 20 procent av köpeskillingen för försålda skogsprodukter och likaledes 20 procent av skogsprodukter som uttagits för förädling i egen rörelse. Inbetalade medel skall i princip innestå i lägst fem och högst tio år. Redan efter två år skall dock insättare vara berättigad göra uttag i den mån han visar att han haft kostnader för skogsvårdsarbeten. Länsstyrelsen äger i detta fall förordna om återbetalning av insatta medel. Därest avsevärda betalningssvårigheter föreligger eller eljest särskilda förhållanden därtill föranleder, må länsstyrelsen även förordna om återbetalning, i vilket fall någon tidsgräns icke stadgats. Ränta beräknas icke under de två första åren. Därefter tillgodoföres ränta efter två och en halv procent. Lagen trädde i kraft den 1 januari 1952, och insättningsskyldighet skulle föreligga för avyttringar och uttag, som verkställdes under inkomståren 1952 och 1953. Enligt 9 § i lagen äger emellertid Kungl. Maj:t meddela viss dispens från lagens föreskrifter och även förordna om densammas upphävande. Med stöd härav har Kungl. Maj:t förordnat bland annat att därest i viss förvärvskälla insättningsbeloppet för inkomståret 1952 skulle uppgå till högst 2 000 kronor, insättningsskyldighet icke skulle föreligga och eventuellt insatt belopp skulle återbetalas (SFS 4/1953). Vidare har Kungl. Maj:t genom kungörelse den 27 februari 1953 (nr 72) förordnat, att insättningsskyldighet icke skall föreligga för inkomståret 1953. Lagen är emellertid alltjämt i kraft, såvitt avser rätten att göra frivillig insättning. Sådan insättning kan alltså göras även för inkomståret 1953, därvid lagens bestämmelser om dispositionen av insatta medel etc. blir gällande.

I åtskilliga sammanhang har tidigare uppmärksamats frågan om beredande av möjligheter för skogsägare att vid försäljning av skog utan samband med avyttring av marken erhålla uppskov med beskattningen eller en

fördelning eller utjämning av skatten. Sålunda berördes i betänkande avgivet av sakkunniga för översyn av lagstiftningen om investeringsfonder (SOU 1945: 49) även frågan om inrättande av investeringsfonder för skogsbruket. De sakkunniga stannade emellertid för att icke föreslå särskilda investeringsfonder för skogsvårdande åtgärder. Som skäl härför framhöll de sakkunniga, att statsmakterna ur såväl skogsvårdssynpunkt som i viss utsträckning även ur konjunktursynpunkt ansett det lämpligast att stödja skogsbruket genom statsbidrag, varför man, om statsbidragen icke avvecklades, måste tillse att de olika bidragsformerna, rena statsbidrag och bidrag genom skattefri avsättning, så utformades, att lämpligt avvägt, rättvisande resultat erhöles av båda stömlinjerna sammantagna. En dylik avvägning ansåg de sakkunniga emellertid ligga utanför deras uppdrag.

Flera av remissinstanserna uttalade sig kritiskt i anledning av de sakkunnigas negativa inställning till frågan om inrättande av investeringsfonder för skogsbruket. Bl. a. framhöll flertalet skogsvårdsstyrelser betydelsen av att möjlighet bereddes skogsägarna att få avdrag för kostnaderna för skogsvårdande åtgärder, vilka kostnader i allmänhet måste bestridas under andra år än de, då inkomsterna av avverkningarna influtit. Genom inrättande av investeringsfonder för skogsbruket kunde skogsägarna begagna sig av en högkonjunktur för verkets försäljning och göra skogsvårdsåtgärder vid annat tillfälle.

I proposition nr 86/1947 med förslag till förordning om investeringsfonder framhöll departementschefen, att frågan om inrättande av investeringsfonder för skogsbruket i viss mån vore beroende av frågan om införande av bokföringsskyldighet för jordbrukare. Då eventuella bestämmelser om avsättning till investeringsfond för skogsbruket för att få någon betydelse även måste avse fysiska personer d. v. s. skattskyldiga, som vore underkastade progressiv beskattning, ansågs även nödvändigt att utforma bestämmelserna på ett sätt som avveke från de bestämmelser som gällde för övriga investeringsfonder avseende enbart juridiska personer. Med hänsyn härtill och då en lagstiftning angående investeringsfonder för skogsbruket icke borde genomföras utan att en utredning först verkställdes angående en samordning av en dylik lagstiftning med bestämmelserna om statsbidrag till skogsvårdande arbeten ansåg sig departementschefen icke böra framlägga förslag till lagstiftning för skogsbruket.

I sitt av riksdagen godkända betänkande nr 26 i anledning av förenämnda proposition gav 1947 års bevillningsutskott uttryck åt den uppfattningen, att en lösning av frågan om skattefria fondavsättningar för skogsbruket möjligen kunde tänkas oberoende av om lagstiftning angående bokföring komme till stånd eller ej, under förutsättning att skogsägare deponerade viss del av skogsbrukets inkomster hos vederbörande skogsvårdsstyrelse för framtida användning till skogsvårdande åtgärder.

Frågan om skattefria fondavsättningar för skogsbruket har därefter behandlats i ett flertal framställningar till Kungl. Maj:t. Sålunda hemställde föreningen Sveriges skogsvårdsstyrelser i skrivelse den 17 oktober 1947,

att Kungl. Maj:t måtte upptaga denna fråga till förnyad prövning. Föreningen ansåg, att som villkor för fondavsättning borde uppställas uppriktande av skogsvårdsplan samt att fondavsättning bestämdes med utgångspunkt från däri redovisat belopp å beräknade kostnader för skogsvårdande åtgärder.

Vidare överlämnade skogsstyrelsen den 9 januari 1948 till Kungl. Maj:t en inom styrelsen utarbetad promemoria angående investeringsfonder för skogsvårdsarbeten. I promemorian anknöt skogsstyrelsen till bevillningsutskottets ovannämnda uttalande och underströk ärendets betydelse både som en konjunkturpolitisk fråga och som en angelägenhet av största vikt för skogsnäringen. Under en högkonjunktur funnes i allmänhet penningmedel för skogsvårdsarbeten men arbetskraften vore otillräcklig. Under lågkonjunktur däremot, då inkomsterna från skogen sinade, saknades ofta penningmedel. Sådana arbeten, som på kort sikt uteslutande ådroge företagarna utgifter, bleve då ställda i efterhand för förvärvsarbeten av annan art. Med hänsyn härtill vore det ur skogsvårdens synpunkt önskvärt, att en del av de goda årens inkomster reserverades för ianspråktagande under mindre gynnsamma konjunkturer. Detta gällde särskilt de 224 000 brukningsdelar, vilkas skogsmarksinnehav uppginge till mindre än 50 har per enhet. Ur det allmännas synpunkt skulle en dylik fondering dels utjämna arbetstillfällena, dels skapa förutsättningar för sysselsättande av speciellt de yrkeskunniga mindre skogsägarna och deras gårdsfolk inom det område, där denna arbetarkategori hade alldeles särskild förankring. För större skogsägare, vilka vore beroende av lejd arbetskraft, skulle fonderingsrätten stabilisera driftsekonomin, vilket indirekt komme även arbetarna till godo i form av jämnare sysselsättning och tryggare arbetsförhållanden. För bönderna, som representerade huvudparten av landets samtliga skogsägare, skulle förefintligheten av sparade kapitaltillgångar innebära, att de, med avstående från en del annat förvärvsarbete finge »råd» att utföra eljest underlätna skogsvårdsåtgärder på den egna fastigheten under en lågkonjunktur.

Under återopande av nu anförda skäl föreslog skogsstyrelsen i promemorian att skogsägare skulle få verkställa skattefria fondavsättningar avseende inkomst av skogsbruk beräknade i förhållande till skogsinnehavens storlek på sätt närmare framgick av till promemorian fogad tablå. För att erhålla rätt till skattefri fondavsättning förutsattes skogsvårdsstyrelse skola pröva behovet av skogsvårdsåtgärder.

Vid 1948 års riksdag framfördes i ett flertal motioner yrkanden om vidgad rätt till avdrag för avsättning till investeringsfond. I de likalydande motionerna I: 76 (av herr Ivar Persson m. fl.) och II: 151 (av herr Hansson i Skegrie m. fl.) samt i de likalydande motionerna I: 185 (av herr Domö m. fl.) och II: 300 (av herr Henriksson m. fl.) föreslogs sålunda skrivelse till Kungl. Maj:t med hemställan om utredning och förslag rörande införande av investeringsfonder för jordbruk. Med de sistnämnda båda motionerna avsågs vidare en utsträckning av den ifrågasvarande rätten att gälla jämväl fy-

sisk person. I motionen I: 226 (av herr Näsgård) yrkades, att riksdagen måtte besluta införande av bestämmelser om investeringsfond för skogs-vårdsarbeten. Samma års bevillningsutskott, som upptog motionerna till be-handling i ett sammanhang, förordade i sitt av riksdagen godkända betän-kande nr 45 skrivelse till Kungl. Maj:t med hemställan om utredning och förslag i ämnet. Bevillningsutskottet framhöll i sagda betänkande, att denna fråga borde upptagas till förnyat övervägande i anslutning till genomförandet av lagstiftning om bokföringsmässig inkomstberäkning för jordbruk, samt uttalade vidare, att det vore angeläget att alla tänkbara möjligheter till en lösning därvid bleve undersökta.

Ett system med insättning av skogsinkomster på riksbankskonto samt upp-skov med taxeringen till den framtida tidpunkt, då pengarna uttogs från kontot, har tidigare tillämpats i två speciella fall. Här åsyftas förordningen den 30 juni 1943 (nr 490) med särskilda bestämmelser angående taxering för under år 1943 stormfälld skog samt förordningen den 29 juni 1945 (nr 483) med särskilda bestämmelser angående taxering för inkomst av under år 1945 avyttrad brännved eller massaved m. m. Genom denna lagstiftning erhöll de skattskyldiga möjlighet att på flera år fördela skogsinkomster, som eljest skulle tagits till beskattning under ett år. Anordningen syftade sålunda till att mildra verkningarna av skatteskalans progressivitet.

Vidare må här omnämnas de överenskommelser, som träffades under hösten 1950 mellan statens handels- och industrikommission för Kungl. Maj:t och kronan, å ena, samt Svenska trävaruexportföreningen, Svenska pappersbruksföreningen, Svenska cellulosaföreningen och Svenska trämas-seföreningen, å andra sidan, om att vid export av vissa skogsindustripro-dukter avgifter skulle inbetalas till av skogsindustrierna bildade stiftelser (fonder). Åtgärderna syftade bland annat till att bidra till en prisstabilis-ering på hemmamarknaden och sterilisera en del av exportvinsterna. I avtalen förutsattes att ifrågavarande avgifter skulle få av företagen av-dragas vid taxering för det år de erlades, att avgifterna icke skulle beskat-tas hos vare sig vederbörande fondstiftelse eller övriga stiftelser samt att beskattning hos företagen av återbetalade fondmedel såsom inkomst av rö-relse finge ske först vid utbetalning enligt avtalen. Ytterligare avtal av nå-got annan innebörd har därefter träffats med en del av berörda bransch-organisationer. En närmare redogörelse för ifrågavarande överenskommel-ser har lämnats i proposition nr 80 till innevarande års riksdag.

Vid 1951 års riksdags höstsession antogs bestämmelser om *beskattningen av s. k. ackumulerad inkomst*. Dessa bestämmelser är emellertid icke till-lämpliga på inkomst genom försäljning av skog utan samband med avyttring av marken. Samma års bevillningsutskott uttalade härom i betänkande nr 62 följande.

Utskottet finner icke tillfredsställande, att intäkt genom avverkning eller avyttring av skog utan samband med avyttring av marken, bortsett från vissa specialfall, icke ansetts kunna medtagas bland de intäkter, som kun-

na bliva föremål för den föreslagna särskilda skatteberäkningen. Det avgörande skälet för detta ställningstagande torde vara det betungande arbete, som skulle vara förenat med en dylik skatteberäkning för intäkt av ifrågavarande slag. Såsom i vissa remissyttranden framhållits kunna svårigheter uppkomma vid bestämmande av det antal år, till vilka en ackumulerad inkomst av skogsbruk är hänförlig. Vidare bör beaktas, att en person under en följd av år kan avyttra avverkningsrätter eller skogsprodukter, därvid varje avyttring för sig kan bliva hänförlig till ackumulerad inkomst. Eftersom ackumulerad inkomst uppkommit för den skattskyldige under vart och ett av de år avyttring skett, skulle man få en serie år, då man skulle bliva nödsakad att räkna med tidigare års omräkningar. Speciellt komplicerat blir förfarandet därest den skattskyldige fördelar köpeskillingen på flera år, enär därvid den på varje år belöpande delen av köpeskillingen kan bliva att betrakta som ackumulerad inkomst. I sådana fall då intäkten förvärvats genom medverkan av den skattskyldige själv eller av honom lejd arbetskraft uppkommer dessutom problemet hur man skall kunna ur de på jordbruksbilagan angivna utgifterna särskilja de på skogsintäkten belöpande utgifterna. Slutsatsen synes därför bliva, att behandlingen av framställningar om särskild skatteberäkning, då det är fråga om ackumulerad inkomst av skogsbruk, måste bliva mycket tidsödande och besvärlig. Vägande skäl ha sålunda förelegat för ett uteslutande av intäkt genom avyttring av skog under innehavstiden från skattelindringsmöjligheten. Ett annat skäl har åberopats för denna åtgärd, nämligen att det står en skogsägare fritt att vid försäljning av skog genom överenskommelse med köparen fördela köpeskillingen för försålda skogsprodukter eller avverkningsrätter på flera år. Denna möjlighet kommer i fråga om köpeskillning vid avyttring av avverkningsrätt att kvarstå även för den skogsägare, som redovisar sin inkomst enligt bokföringsmässiga grunder. Mot detta argument kunna dock åtskilliga invändningar göras. Förfarings sättet, som lär vara framtvingat just på den grund att det är den enda möjligheten till skattelindring som står till buds, har många nackdelar. Så kan t. ex. köparen göra konkurs, penningvärdet kan falla, säljaren kan vara i behov av köpeskillingen omedelbart o. s. v. Utskottet har dock för sin del kommit till den uppfattningen, att en utvidgning av den föreslagna förordningens tillämplighetsområde till att omfatta jämväl intäkt genom avyttring av skog under innehavstiden skulle kunna genomföras, om man kunde förenkla förfarandet genom schablonmässiga bestämmelser för ifrågavarande slag av ackumulerad inkomst. Vid utformningen av dylika bestämmelser böra beaktas de svårigheter utskottet ovan angivit. Sålunda bör ackumulerad inkomst av skogsbruk i de fall varom nu är fråga alltid anses hänförlig till ett visst bestämt antal år, förslagsvis 3—5 år. Vidare böra vid försäljning av skogsprodukter de på skogsintäkten belöpande utgifterna beräknas efter schablon. I detta hänseende kan man tänka sig att dessa utgifter, omfattande de med avverkningen direkt förbundna kostnaderna ävensom värdeminskningsavdrag å skog, skola utgöra en viss procent av intäkten. En sådan schablon har föreslagits i propositionen nr 225 med förslag till lag om investeringskonto för skog, m. m. Särskild skatteberäkning bör dock icke äga rum, då vid försäljning av skog betalning skall erläggas under loppet av flera år.

Enligt utskottets mening är det icke motiverat att, samtidigt med att inkomstutjämnning genom insättning å investeringskonto för skog möjliggöres, införa bestämmelser om särskild skatteberäkning för ackumulerad inkomst av skog. Däremot anser utskottet att, i omedelbar anslutning till upphävande av den tillfälliga lagstiftningen om investeringskonto för skog,

böra införas bestämmelser om särskild skatteberäkning i fråga om ackumulerad inkomst av skogsbruk jämväl i sådana fall då inkomsten uppkommit utan samband med försäljning av marken. Vid en sådan lagstiftning böra beaktas de synpunkter, utskottet här ovan framhållit.

Under återopande av vad sålunda anförts vill utskottet hemställa, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär förslag om bestämmelser i förevarande hänseende.

Betänkandet godkändes av riksdagen och ärendet är för närvarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Vid 1951 års riksdags höstsession antogs även bestämmelser, innebärande rätt för skattskyldig att bli taxerad för *inkomst av jordbruksfastighet enligt bokföringsmässiga grunder*. Förslaget till dessa bestämmelser hade framlagts i propositionen nr 191. Något förslag om införande av rätt till avdrag vid inkomsttaxeringen för avsättning till investeringsfonder framlades icke i propositionen. Yrkande härom framställdes emellertid i de i anledning av propositionen väckta likalydande motionerna I: 508 (av herr Spetz m. fl.) och II: 649 (av herr Nilsson i Svalöv m. fl.). I sitt av riksdagen godkända betänkande nr 63 anförde 1951 års bevillningsutskott i denna del följande.

Det är såsom bevillningsutskottet år 1948 också framhållit icke möjligt att utan närmare utredning taga ställning till alla med förevarande problemkomplex sammanhängande spörsmål, såsom exempelvis under vilka försättningar rätt till avsättning till investeringsfond skall kunna medgivas fysisk person. Utskottet finner med hänsyn till att utredning tidigare begärts av riksdagen icke anledning att i detta sammanhang mera ingående beröra de olika former av investeringsfonder, vilkas införande påkallats i motionerna. Utskottet vill dock anmärka, att med beteckningen investeringsfonder avses avsättningsmöjligheter av vitt skilda slag. Vissa former av dylika fonder ha under innevarande år ägnats särskild uppmärksamhet. Sålunda har riksdagen vid vårsessionen antagit förordning med provisoriska bestämmelser om särskilda investeringsfonder för ersättande av förlorade inventarier och lagertillgångar. Förordningen, som avser de beskattningsår, för vilka taxering verkställs åren 1951—1953, utgör en fortsättning på tidigare lagstiftning i ämnet och berör endast förvärvskällan rörelse. Åt 1950 års skatteleagssakkunniga har anförtrofts uppgiften att utarbeta förslag till de permanenta bestämmelser, som kunna erfordras i detta hänseende. Därvid kommer givetvis behovet av dylika avsättningsmöjligheter i förvärvskällan jordbruksfastighet att beaktas.

Vidare har i diskussionen om investeringsfonder önskemål framförts om inrättande av dylika fonder för att mellan olika år utjämna beskattningen av skogsbrukets inkomster. Rörande detta spörsmål får utskottet hänvisa till vad utskottet därutinnan anför i sitt betänkande nr 62 i anledning av proposition nr 170 med förslag till bland annat förordning angående beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst.

Slutligen må nämnas, att departementschefen i proposition nr 225 med förslag till lag om investeringskonto för skog, m. m., vilken proposition jämväl hänvisats till bevillningsutskottet, gjort vissa uttalanden rörande investeringsfonder för skogsvårdande åtgärder. Utskottet kommer vid behandlingen av sistberörda proposition att närmare behandla denna form av investeringsfonder.

Med hänsyn till det anförda anser sig utskottet icke nu kunna förorda omedelbara lagstiftningsåtgärder i de hänseenden, som avses i motionerna I: 508 och II: 649. Utskottet avstyrker sålunda bifall till motionerna i denna del.

Den nu ifrågavarande lagen om investeringskonto för skog förelades 1951 års riksdag genom proposition nr 225. Av vad chefen för finansdepartementet anförde till stöd för det framlagda förslaget må i detta sammanhang återgivas följande.

Särskilda åtgärder torde i nu rådande ekonomiska läge vara påkallade i syfte att undandraga även en del av skogsägarnas ökade skogsvinster från en omedelbar disposition. Sådana åtgärder skulle utgöra ett naturligt komplement till konjunkturutmättningsavgifterna å skogsindustriprodukterna och bidra till att dämpa vinstkonjunkturen på dessa områden med dess ogynnsamma följdverkningar i olika hänseenden. Jag anser mig sålunda nu böra framlägga förslag om sterilisering jämväl av viss del av intäktsökningen i skogsbruket.

Från skogsägarhåll har under senare år ofta framförts önskemål om rätt att inom skogsbruket lägga upp skattefria fonder för skogsvårdsarbeten. Syftet med en sådan anordning skulle främst vara att åstadkomma en ur konjunktursynpunkt önskvärd utjämning av arbetstillfällena i skogen. Genomföres en sterilisering av skogsägarnas mervinster, ligger det nära till hands att undersöka, huruvida reglerna för steriliseringen kunna givas en sådan utformning, att skogsägarnas önskemål i nyssnämnda hänseende i möjligaste mån bliva tillgodosedda.

I det förslag i ämnet, som på mitt uppdrag utarbetats inom finansdepartementet, har utredningsmannen förordat införandet av en obligatorisk skyldighet för skogsägare att insätta viss del av erhållna skogsintäkter å spärkat konto i riksbanken.

I flera remissyttranden har uttalats, att en anordning av i huvudsak den innebörd, som föreslagits i promemorian men av frivillig karaktär, kunde fylla samma uppgift som en tvångslagstiftning. I detta sammanhang har man pekat på de med skogsindustrierna ingångna avtalen om frivillig inbetalning av prisutmättningsavgifter.

I anledning härav vill jag framhålla, att beträffande skogsbruket torde det icke vara möjligt att få till stånd särskilda överenskommelser, då det här gäller ett mycket stor antal skogsägare. Jag vill även erinra om att beträffande skogsindustrien avtal träffats med de stora branschorganisationerna. De utanför föreningarna stående näringsidkarna ha att erlagga en särskild i lag fastställd prisutmättningsavgift. Deras avgiftsskyldighet grundar sig sålunda icke på någon överenskommelse.

Det förefaller icke heller sannolikt att man enbart genom att införa rätt till skattefria insättningar å investeringskonto för skog — även om de skattemässiga fördelarna bliva betydande — skulle kunna uppnå en ur steriliseringssynpunkt tillräcklig effekt annat än möjligen på längre sikt. Enligt min mening torde det sålunda vara nödvändigt att föreskriva obligatorisk insättningsskyldighet. Däremot kan jag dela den av vissa remissinstanser framförda uppfattningen, att möjlighet bör finnas att utöver de obligatoriska insättningarna göra frivilliga sådana. Härigenom skulle tveksutan systemet vinna i smidighet samtidigt som utrymme bereddes för ett mera nyanserat bedömande rörande behovet av medel för framtida skogsvårdsarbeten i det särskilda fallet. Hur stora frivilliga insättningar, som skola tillåtas, blir självfallet beroende på var gränsen för de obligatoriska insättningarna sättes.

Då lagstiftningens syfte är att sterilisera en del av de nuvarande extraordinärt höga skogsinkomsterna, torde lagstiftningen endast böra givas en till tiden begränsad giltighet. I detta hänseende förordar jag i princip en begränsning till de skogsintäkter, som äro att hänföra till de båda beskattningsår för vilka taxering i första instans verkställs under åren 1953 och 1954. Jag anser mig dock i detta sammanhang böra framhålla, att jag förutsätter att de erfarenheter, som vinnas i fråga om betydelsen för skogsvården av de nu föreslagna skattefria kontoavsättningarna, böra utnyttjas vid ett framtida ställningstagande till frågan om en mera permanent lagstiftning om investeringsfonder för skogsbruket.

Såväl myndigheter som näringsorganisationer bland remissinstanserna ha riktat den anmärkningen mot utredningsmannens förslag att detsamma icke innehåller någon bestämmelse om rätt för skogsägaren att före spärrtidens utgång utfå medel för skogsvårdande åtgärder. Skogsstyrelsen befarar sålunda att en sterilisering under så pass lång tid som fem år utan rättighet för skogsägaren att göra uttag för täckande av kostnader för utförda återväxtåtgärder kunde medföra risker för ett otillbörligt uppskjutande av dessa och faror för att den redan nu rådande stora eftersläpningen efter hand bleve än större.

Då det gäller att taga ståndpunkt till ifrågavarande spörsmål bör man hålla i minnet, att syftet med den föreslagna lagstiftningen i första hand måste vara att den skall verka köpkraftsindragande och investeringsbegränsande i nuvarande ekonomiska läge. Om de insatta medlen kunde utan begränsning disponeras för skogsvårdsarbeten skulle syftet med lagstiftningen kunna mer eller mindre förfelas. Det måste alltså fordras att medlen under viss tid helt dragas ur den allmänna marknaden. Då en femårig spärrtid i vissa fall skulle kunna tänkas komma att medföra ett eftersättande av angelägna skogsvårdsarbeten, anser jag mig dock böra förorda en viss uppmjukning av spärreglerna till förmån för sådana arbeten. I detta hänseende föreslår jag, att medlen i princip skola stå orörda under två år. Under en därpå följande treårsperiod bör skogsägare, som genom intyg av skogsvårdsstyrelse styrker att han utfört skogsvårdande arbeten, vara berättigad lyfta medel å spärkonto; de sammanlagda uttagen under ett och samma år synas dock böra begränsas till att avse högst en fjärdedel av det ursprungligen insatta beloppet.

Förslaget att skogsägaren efter utgången av femte året skall vara berättigad att efter eget bedömande uttaga medlen under en femårsperiod föranleder ingen erinran från min sida.

Enligt utredningsmannens förslag skall ränta icke utgå å de medel, som insatts å spärrat konto. I flera yttranden har påyrkats en ändring härutinnan. Därvid har bland annat framhållits, att det icke minst av psykologiska skäl vore välbetänt att medgiva viss förräntning. Huruvida förslaget skulle få åsyftad effekt vore, har det sagts, i hög grad beroende på hur detsamma uppfattades av den stora mängden skogsägare.

Förräntningen av å spärkonto inestående medel sammanhänger nära med frågan om medlens användning under spärrtiden. Eftersom anordningen med insättning å spärkonto tillkommit för att bidra till en minskning av disponibla likvida medel i marknaden, ligger det i sakens natur, att medlen under den närmaste tiden böra vara steriliserade hos riksbanken. Med hänsyn härtill anser jag mig icke kunna förorda att medlen göras räntebärande under de första två åren. Efter utgången av nämnda två år skall skogsägaren — enligt vad jag nyss föreslagit — äga rätt att uttaga medel för skogsvårdsarbeten. Godtages detta förslag, synes det rimligt att i princip

medgiva förräntning av de medel, som kvarstå å spärrkonto efter utgången av tvåårsperioden. Jag förordar att ränta beräknas efter 2,5 procent å de belopp, som innestå å kontot vid utgången av varje kalenderår från och med tredje året. Då medlen sålunda göras räntebärande, bör riksbanken vara oförhindrad att efter utgången av nämnda tvåårsperiod ställa medlen till riksgäldskontorets förfogande mot att riksgäldskontoret betalar räntekostnaden.

I sitt av riksdagen godkända betänkande nr 66 tillstyrkte 1951 års bevillningsutskott propositionen samt avstyrkte i anledning av densamma väckta motioner. Från nämnda betänkande må följande här anföras.

Sett ur allmän synpunkt har propositionsförslaget sålunda en penningpolitisk motiverig. Genom att insättaren föreslås skola erhålla uppskov med inkomsttaxeringen för gjorda insättningar till det år då uttag från kontot sker, syftar förslaget emellertid jämväl till att öppna möjlighet för den enskilde skogsägaren att göra skattefria fondavsättningar. Anordningen kommer sålunda, om den genomföres, att medföra en viss utjämning i beskattningsavseende av skogsinkomsterna.

I detta sammanhang vill utskottet erinra om att bestämmelserna om investeringskonto för skog ha visst samband med den av riksdagen tidigare i höst behandlade frågan om beskattningen av s. k. ackumulerad inkomst. I sitt av riksdagen godkända betänkande nr 62 framhöll bevillningsutskottet, att enligt utskottets mening det icke vore motiverat att, samtidigt med att inkomstutjämning genom insättning å investeringskonto för skog möjliggjordes, införa bestämmelser om särskild skatteberäkning för ackumulerad inkomst av skog. Däremot ansåge utskottet, att i omedelbar anslutning till upphävande av den tillfälliga lagstiftningen om investeringskonto för skog, bestämmelser borde införas om särskild skatteberäkning i fråga om ackumulerad inkomst av skogsbruk.

Då syftet med den föreslagna lagstiftningen är att under viss tid undandraga en del av skogsägarnas ökade skogsvinster från omedelbar disposition synes man icke kunna undvara bestämmelser om en viss bindningstid för de medel som insätts. I detta avseende föreligger i princip överensstämmelse mellan det nu föreslagna steriliseringsförfarandet och de regler, som tillämpas beträffande sterilisering av skogsindustriens exportinkomster. I sistnämnda fall äro dock medlen bundna under avsevärt längre tid. En uppmykning i detta hänseende har ansetts erforderlig, då de nu föreslagna bestämmelserna komma att få tillämpning även i fråga om fysiska personer.

Enligt propositionsförslaget skall ränta icke beräknas under de två första åren. Därefter skall ränta gottgöras efter två och en halv procent. I motionerna I: 534 och II: 675 har yrkats den ändringen i förslaget att ränta icke skulle utgå under de fem första åren. Insättaren skulle emellertid äga rätt att efter två år lyfta deponerat belopp mot erläggande av ränta för den tid, som återstode intill femårsperiodens slut.

I det sakkunnigförslag, som ligger till grund för propositionen, hade förordats, att ränta icke skulle utgå å insatta medel. Förslaget motiverades med att någon ränta icke utgick å de konjunkturutmättningsavgifter, som skogsindustriföretagen hade att erlägga enligt särskilda avtal. Under remissbehandlingen framfördes åtskilliga erinringar mot att tillämpa en sådan bestämmelse i fråga om insättningar å investeringskonto. Det vore, framhöll man, en betydande skillnad mellan de vinster, som av skogsindustrien kunde ut-

vinnas vid försäljning av industriens produkter, och de skogsvinster som tillföle skogsägarna. Utskottet finner övervägande skäl tala för att det i propositionen framlagda förslaget till ränteberäkning bör godtagas. Enligt utskottets mening skulle en bestämmelse om skyldighet för insättare att vid förtida uttag erlagga ränta till statsverket — även om en sådan bestämmelse i och för sig kan sägas vara en logisk följd av motionärernas förslag om en femårig sparrtid — säkerligen komma att uppfattas som en i hög grad obillig regel.

Av innehållet i *de föreliggande motionerna* må här återgivas följande.

I de likalydande *motionerna* I:9 och II:16 har anförts, att sedan ifrågavarande lagstiftning genomfördes hade även de återopade förutsättningsarna för dess tillkomst avsevärt förändrats. Sedan toppen nåtts i fråga om träd- och massapriserna under år 1951 eller under de första månaderna 1952 hade en avsevärd sänkning av dessa priser ägt rum. Prisfallet hade av riksskattenämnden redovisats till cirka 25 procent på sågtimmer, 40 procent på massaved och 30—50 procent på rotstående virke. En minskad avverkning förutsåges för avverknings säsongen 1952/53. Åtskilliga skogsägare hade under det förflutna året varit mer eller mindre nödsakade att disponera de från skogsbruket influtna inkomsterna till oundgängliga skogsinvesteringsåtgärder eller till förbättringar och nyanskaffningar i det parallellt med skogsbruket bedrivna jordbruket. På grund härav hade det uppstått svårigheter för dessa att göra behövlige avsättningar på skogskontot. För andra skogsägare hade lagen verkat i motsatt riktning. De föreskrivna sparrarna för maximiinsättningar på skogskontot hade visat sig vara för lågt satta. Det torde icke kunna hävdas att samhällsekonomiska skäl av tillräcklig tyngd i nuvarande läge kunde anföras för ett bibehållande av lagen om investeringskonto för skog. En lagstiftning med frivilliga insättningar upp till i princip 60 procent av rotvärdet skulle eliminera de olägenheter tvångslagstiftningen medfört på samma gång som de fördelar man önskat åstadkomma för skogsägarna ur såväl konjunkturpolitisk som skattemässig synpunkt skulle uppnås. Den tid under vilken frihet från inkomstbeskattning kunde erhållas för frivilligt insatta medel borde uppgå till tio år. Vad anginge de medel, som på grund av lagen om investeringskonto för skog avsatts i samband med taxering för beskattningsåret 1952 eller motsvarande räkenskapsår, borde den skattskyldige fritt få disponera över dessa.

I de likalydande *motionerna* I:284 och II:366 har erinrats om att riksdagen genom att godkänna bevillningsutskottets utlåtanden nr 62 och 66 till 1951 års riksdag klart uttalat sig för det berättigade i en utjämning av skatten på skogsbrukets inkomster samt att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begärt förslag om bestämmelser rörande beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst vid avyttring av skog utan samband med avyttring av marken. Resultatet av pågående utredning borde avvakta innan definitiv ståndpunkt intoges till detta problem. Intet syntes dock hindra att nuvarande tvångsbestämmelser upphävdes och att frivillig insättning å investeringskonto medgäves. Frivillig insättning på investeringskonto

skulle icke endast få en ur skälighetssynpunkt erkänt berättigad skatteutjämnande effekt utan därutöver på ett effektivt sätt kunna trygga den eftersträvade kontinuiteten i skogsvårdsarbetet landet över samt därigenom ur sysselsättningssynpunkt på ett lyckligt sätt verka konjunkturutjämnande i skogsbygderna.

Till stöd för det i motionen I: 285 framställda yrkandet har framhållits, att genom de nu inträdda avsevärt försämrade konjunkturerna för skogsprodukter och därigenom starkt fallande priser, själva grundvalen för den obligatoriska spärrkontoinsättningen helt upphört. Det torde därför kunna förutsättas att den insättningsskyldighet, som skulle åligga skogsägarna för inkomståret 1953, genom regeringens initiativ upphävdes inom den allra närmaste tiden. Det vore emellertid ett gammalt önskemål från skogsägare och skogssakkunnigt håll att skogsägare finge möjlighet till frivillig fondavsättning å investerings- eller även spärrkonto, med skattefrihet å de insatta medlen under insättningstiden, det senare jämväl vid uttag för skogsvårdande åtgärder. När nu denna form för investeringsfondering av skogsmedel organisatoriskt hade genomförts, så uppställde sig frågan om icke någon frivillig form för insättning borde fortsätta. Givetvis funnes härvid dock intet motiv för att bibehålla den tvååriga räntelösheten å de insatta medlen om den eljest låga räntefoten, 2¹/₂ procent, bibehölles. Vidare borde smidigare möjligheter till uttag av medlen ännu beredas, exempelvis för skogsvårdande ändamål och vid inträffade särskilda förhållanden, vilka då såsom nu efter framställning från den skattskyldige finge prövas av vederbörande länsstyrelse. Denna form av enskilt sparande skulle med visshet i nuvarande läge visa sig mycket värdefull för en fortsatt ekonomisk balans och ej minst för att därigenom tillföra kreditmarknaden ett värdefullt tillskott av mera bundet lånekapital.

Utskottet. I samtliga de förevarande motionerna har framställts yrkande av huvudsaklig innebörd, att lagen om investeringskonto för skog måtte upphävas, samt att i stället möjligheter måtte skapas för en frivillig skattefri avsättning av skogslikvider. Nämnade lag antogs vid 1951 års riksdags höstsession, och syftet med densamma var i första hand att åstadkomma en sterilisering av viss del av den intäktsökning, som under den dåvarande konjunkturen tillfördes skogsägarna i form av stegrade skogsvinster. Enligt lagen skall idkare av skogsbruk vara skyldig att göra insättning å särskilt riksbankskonto med 25 procent av köpeskillingen för rotsåld skog samt, med vissa undantag, 12 procent av köpeskillingen för avyttrade skogsprodukter och av saluvärdet av skogsprodukter, som uttagits för förädling i egen rörelse. Rätt till frivillig insättning med ytterligare 15 respektive 8 procent förefinnes. Inbetalade medel skall i princip inestå spärrade i lägst fem och högst tio år. Återbetalning må dock ske av länsstyrelsen, därest särskilda förhållanden därtill föranleder. För att tillgodose skogsvårdens behov finnes möjlighet att uttaga insatta medel redan efter två år för täckande av

kostnader för utförda skogsvårdsarbeten. Lagen antogs att gälla för inkomst-åren 1952 och 1953. Kungl. Maj:t har emellertid numera med stöd av i lagen givet bemyndigande förordnat, att någon insättningskyldighet icke skall föreligga för år 1953 men att lagen i övrigt skall gälla, varför frivillig insättning kan göras med belopp upp till 40 respektive 20 procent av under innevarande år influtna skogsintäkter. Genom en särskild förordning om taxering av insatta medel erhålles uppskov med inkomsttaxeringen för gjorda insättningar till det år, då uttag från kontot sker. Härigenom åstadkommer bestämmelserna jämväl en utjämning i beskattningsavseende av skogsinkomsterna.

I de likalydande motionerna I: 9 (av herr Ewerlöf m. fl.) och II: 16 (av herr Hjalmarson m. fl.) har framlagts författningsförslag, innebärande i huvudsak, att lagen om investeringskonto för skog skulle upphävas samt att rätt till frivilliga avsättningar å konto i bank eller annan penninginrättning av upp till 60 respektive 30 procent av uppburna skogsintäkter skulle införas, varvid uppskov med taxeringen av insatta medel skulle kunna erhållas i högst tio år. Medlen skulle icke vara bundna något visst antal år, och även belopp som insatts enligt lagen om investeringskonto för skog skulle få omedelbart disponeras. Vidare har i de likalydande motionerna I: 284 (av herrar Hansson och Boman) och II: 366 (av herr Widén m. fl.) yrkats upphävande av ifrågavarande lag dock med bibehållande av rätten till frivilliga insättningar upp till 40 respektive 20 procent av skogsintäkterna. I huvudsak samma yrkande har framförts i motionen I: 285 (av herr Werner), därvid motionären särskilt framhållit, att ränta å det insatta beloppet borde utgå redan från insättningsdagen.

Av det ovan anförda framgår, att någon skyldighet att verkställa insättningar å investeringskonto för skog icke längre föreligger, men att möjlighet alltjämt finnes att göra frivilliga insättningar och därigenom erhålla uppskov med beskattningen av insatta medel. Genom den sålunda vidtagna omläggningen anser utskottet, att syftet med de förevarande motionerna i huvudsak blivit tillgodosett.

Utskottet vill i detta sammanhang framhålla, att riksdagen i samband med lagstiftningens tillkomst begärde utredning och förslag till bestämmelser om särskild skatteberäkning för ackumulerad inkomst av skog, vilka skulle träda i kraft i omedelbar anslutning till upphävande av den tillfälliga lagstiftningen om investeringskonto för skog. Vidare vill utskottet erinra om att 1948 års riksdag hemställde om utredning och förslag rörande införande av investeringsfonder för skogsbruk. Enligt vad utskottet under hand inhämtat avses att dessa frågor snarast skall utredas av en särskild utredningsman inom finansdepartementet, därvid även frågan om vilka spärregler som i fortsättningen skall gälla för redan insatta medel kommer att upptagas till bedömande. Lagen om investeringskonto för skog ävensom förordningen rörande taxering av insatta medel är sålunda i gällande delar att betrakta som en provisorisk lösning av de i motionerna berörda spörsmålen. Med hänsyn härtill finner utskottet anledning nu ej föreligga att förorda de i motioner-

na ifrågasatta ändringarna. Utskottet är å andra sidan medvetet om att skogsvårdens behov eller arbetsmarknadssynpunkter kan motivera en omprövning av bestämmelserna om spärrtiderna redan innan förslag till en definitiv reglering framlägges, varför utskottet förutsätter att Kungl. Maj:t ägnar uppmärksamhet åt detta spørsmål. Slutligen vill utskottet i anledning av de föreliggande motionerna understryka vad som tidigare uttalats från riksdagens sida rörande behovet av en permanent lagstiftning i ämnet.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

1) att de likalydande motionerna I: 9 av herr Ewerlöf m. fl. och II: 16 av herr Hjalmarson m. fl. om upphävande av lagen om investeringskonto för skog m. m. måtte, i den mån de icke kan anses besvarade genom vad utskottet ovan anfört, av riksdagen lämnas utan åtgärd;

2) att de likalydande motionerna I: 284 av herrar Hansson och Boman samt II: 366 av herr Widén m. fl. angående upphävande av lagen om investeringskonto för skog m. m. måtte, i den mån de icke kan anses besvarade genom vad utskottet ovan anfört, av riksdagen lämnas utan åtgärd; även-
som

3) att motionen I: 285 av herr Werner om upphävande av skyldigheten att å spärrat konto insätta under år 1953 in-
flutna skogsintäkter m. m. måtte, i den mån den icke kan anses besvarad genom vad utskottet ovan anfört, av riksdagen lämnas utan åtgärd.

Stockholm den 7 maj 1953.

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Sjödahl, Heüman, Spetz, Falk, Ramberg, Niklasson, Söderquist, Damström, Patrick Nilsson och Magnusson; samt

från andra kammaren: herrar Olsson i Gävle, Kristensson i Osby, Orgård, Sjölin, Kollberg, Allard, Kärrlander, Vigelsbo, Nilsson i Svalöv och Asp.

Reservationer:

D) av herrar *Spetz, Söderquist, Kristensson* i Osby, *Sjölin* och *Kollberg*, vilka ansett att utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»I samtliga — — — (= utskottet s. 14 rad 16 nedifrån—s. 15 rad 25 uppifrån) — — — från insättningsdagen.

Av det ovan anförda framgår, att någon skyldighet att verkställa insättningar å investeringskonto för skog icke längre föreligger, men att möjlighet alljämt finnes att göra frivilliga insättningar och därigenom erhålla uppskov med beskattningen av insatta medel. De insatta medlen är emellertid fortfarande spärrade och får ej, bortsett från vissa undantag, lyftas förrän efter tidigast fem år efter ingången av det år inbetalningen skedde. Enligt utskottets mening bör de obligatoriskt insatta medlen frigivas. För det syftet föreslår utskottet en ändring av 7 § av innebörd att obligatoriskt insatta medel (enligt 1 §) må uttagas efter uppsägning av insättaren.

Utskottet vill i detta sammanhang framhålla, att riksdagen i samband med lagstiftningens tillkomst begärde utredning och förslag till bestämmelser om särskild skatteberäkning för ackumulerad inkomst av skog, vilka skulle träda i kraft i omedelbar anslutning till upphävande av den tillfälliga lagstiftningen om investeringskonto för skog. Vidare vill utskottet erinra om att 1948 års riksdag hemställde om utredning och förslag rörande införande av investeringsfonder för skogsbruk. Enligt vad utskottet under hand inhämtat avses att dessa frågor snarast skall utredas av en särskild utredningsman inom finansdepartementet, därvid även frågan om vilka spärregler, som i fortsättningen skall gälla för redan insatta medel, kommer att upptagas till bedömande. Utskottet, som starkt vill understryka vad som tidigare uttalats från riksdagens sida rörande behovet av en permanent lagstiftning i ämnet, förväntar att utredningen påskyndas, så att förslag till en definitiv reglering av frågan kan framläggas till 1954 års riksdag. Med hänsyn till skogsvårdens behov och arbetsmarknadssynpunkter föreslår utskottet vidare den ändringen, att frivilligt insatta medel får uttagas mot företeende av intyg från skogsvårdsstyrelse om att skogsägaren haft kostnader för skogsvårdsarbeten efter insättningen. Det nu gällande förbudet att uttag över huvud taget inte får ske förrän efter två år upphäves sålunda i vad avser uttag för skogsvårdsändamål.

Då den obligatoriska skyldigheten att verkställa insättning å investeringskonto för skog upphört att gälla, anser utskottet, att den nuvarande lagstiftningen med de ändringar utskottet här ovan förordat bör kunna gälla som en provisorisk anordning i avvaktan på den definitiva reglering av frågan som enligt utskottets mening bör komma till stånd nästa år.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

- A) att riksdagen i anledning av de likalydande motionerna I: 9 av herr Ewerlöf m. fl. och II: 16 av herr Hjalmarson m. fl., de likalydande motionerna I: 284 av herrar Hansson

och Boman samt II: 366 av herr Widén m. fl. ävensom motionen I: 285 av herr Werner måtte för sin del antaga följande

Förslag

till

lag om ändring av 7 och 8 §§ lagen den 14 december 1951 om investeringskonto för skog (nr 783).

Häriigenom förordnas att 7 och 8 §§ lagen den 14 december 1951 om investeringskonto för skog (nr 783) skall erhålla följande ändrade lydelse.

7 §.

Enligt 1 § insatta medel må insättaren återfå efter uppsägning hos riksbanken.

Medel som frivilligt insatts enligt 3 § må, där ej nedan annorlunda stadgas, icke av riksbanken utbetalas förrän fem år förflutit från ingången av det år inbetalningen enligt 5 § senast skolat verkställas. Efter utgången av nämnda tidsperiod äger insättaren att efter uppsägning hos riksbanken återfå innestående belopp i dess helhet eller del av detsamma, dock att deluttag ej må understiga en fjärdedel av det ursprungligen insatta beloppet.

Efter det att tio år förflutit från ingången av det år inbetalningen enligt 5 § senast skolat verkställas, skall riksbanken återbetala kvarstående medel.

8 §.

Insättare äger utan hinder av bestämmelserna i 7 § utbetomma medel från investeringskonto, i den mån han med intyg av skogsvårdsstyrelse visar att han haft kostnader för skogsvårdsarbeten, som utförts efter insättningen. Det ankommer på länsstyrelsen att förordna om utbetalning av beloppet.

Denna lag träder i kraft dagen efter den då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

B) att de likalydande motionerna I: 9 av herr Ewerlöf m. fl. och II: 16 av herr Hjalmarson m. fl., de likalydande motionerna I: 284 av herrar Hansson och Boman samt II: 366 av herr Widén m. fl. ävensom motionen I: 285 av herr Werner måtte, i den mån de icke kan anses besvarade genom vad utskottet ovan anfört och hemställt, av riksdagen lämnas utan åtgärd.»

II) av herrar *Magnusson* och *Nilsson* i Svalöv, vilka ansett att utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»I samtliga — — — (= utskottet s. 14 rad 16 nedifrån—s. 15 rad 17 nedifrån) — — — insatta medel. Genom den sålunda vidtagna omläggningen är syftet med de förevarande motionerna i visst avseende tillgodosett. Utskottet anser dock inte de gjorda ändringarna tillfyllest. För att lagstiftningen skall få nödig effekt, så till vida att skogsägarna stimuleras att i största möjliga utsträckning göra frivilliga avsättningar å investeringskontot, krävs det enligt utskottets mening att rätten till frivilliga avsättningar kompletteras med en rätt att uttaga dessa medel då den skattskyldige så önskar. All erfarenhet talar för att frivilligt sparande i form av banksättningar av psykologiska skäl måste bygga på den förutsättningen att vederbörande icke därigenom frånhänder sig den fria dispositionsrätten över de insatta medlen. Utan en sådan fri dispositionsrätt kommer insättningarna i hög grad att motverkas. Även rättviseskäl talar för att de avsatta medlen bör fritt få disponeras. Skogsägaren får härigenom möjlighet till en inkomstutjämnning mellan olika år som stundom kan vara nödvändig för att han skall få tillgodogöra sig avdrag för uppkomna underskott på förvärvskällan. Särskilt i de fall där stödskog förekommer och där normalt större avverkningar är relativt sällsynta kan behov av ett sådant utjämningsförfarande föreligga. Utskottet delar sålunda den i motionerna I: 9 och II: 16 framförda uppfattningen att de å investeringskonto för skog avsatta medlen icke skall vara spärrade något visst antal år. I enlighet härmed bör även belopp som under beskattningsåret 1952 insatts enligt lagen om investeringskonto för skog fritt få disponeras av vederbörande skogsägare.

Utskottet anser också i likhet med ifrågavarande motionärer att de frivilliga avsättningarna bör få uppgå till 60 procent vad gäller upplåtelse av avverkningsrätt och 30 procent i fråga om avyttrade skogsprodukter respektive skogsprodukter som under beskattningsåret uttagits för förädling i egen rörelse.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen, med bifall till de likalydande motionerna I: 9 av herr *Ewerlöf* m. fl. och II: 16 av herr *Hjalmarson* m. fl., måtte för sin del antaga följande

Förslag

till

lag om upphävande av lagen den 14 december 1951 om investeringskonto för skog (nr 783).

Härigenom förordnas att lagen den 14 december 1951 om investeringskonto för skog (nr 783) skall upphöra att gälla från och med dagen efter det denna lag utkommit av trycket.

Förslag

till

förordning om upphävande av förordningen den 14 december 1951 om taxering för inkomst av medel, som insatts på investeringskonto för skog (nr 784).

Härigenom förordnas att förordningen den 14 december 1951 om taxering för inkomst av medel, som insatts på investeringskonto för skog (nr 784), skall upphöra att gälla från och med dagen efter det denna förordning utkommit av trycket.

Förslag

till

förordning om taxering för inkomst av medel, som insatts å investeringskonto för skog.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Den som i självdeklaration till ledning för taxering för inkomst har att uppgiva intäkt av skogsbruk (idkare av skogsbruk) må åtnjuta uppskov med taxering till kommunal och statlig inkomstskatt för den del av intäkten som enligt 2 § insatts å särskilt konto i bank eller annan penninginrättning (investeringskonto).

2 §.

Uppskov som nyss sagts må äga rum för belopp, motsvarande högst summan av

a) sextio procent av den å beskattningsåret belöpande köpeskillingen för skog, som avyttrats genom upplåtelse av avverkningsrätt,

b) trettio procent av den å beskattningsåret belöpande köpeskillingen för avyttrade skogsprodukter,

c) trettio procent av saluvärdet av skogsprodukter, som under beskattningsåret uttagits för förädling i egen rörelse.

3 §.

Belopp för vilket uppskov med taxeringen erhållits skall upptagas såsom bruttointäkt av skogsbruk för det beskattningsår, då uttag från investeringskontot sker, dock senast för det beskattningsår, för vilket taxering av beskattningsnämnd i första instans verkställes tio år efter det intäkt enligt 1 § insatts å investeringskonto.

Har skattskyldig verkställt insättning avseende flera förvärvskällor, skall varje uttag från investeringskonto anses belöpa på de olika förvärvskällorna i samma proportion som de belopp, för vilka insättning skett, fördelas å dessa.

4 §.

Till ledning för bestämmande av belopp, för vilket uppskov med taxeringen må erhållas, skall idkare av skogsbruk som önskar åtnjuta sådant uppskov vid självdeklaration foga utredning enligt av Konungen fastställt formulär.

Har idkare av skogsbruk under beskattningsåret haft intäkt av skogsbruk från mer än en förvärvskälla, skall utredning som i första stycket sägs föreläggas särskilt för varje förvärvskälla.

5 §.

Till ledning vid taxering för inkomst skall bank eller annan penninginrättning, som mottagit insättning på investeringskonto, varje år beträffande envar insättare lämna uppgift utan anmaning om under beskattningsåret gjorda insättningar och uttag.

6 §.

Det åligger taxeringsnämndens ordförande i den kommun, där den skattskyldige skall taxeras till statlig inkomstskatt, att upprätta särskild förteckning enligt fastställt formulär å idkare av skogsbruk, vilka insatt medel å investeringskonto. I förteckningen skola för envar skattskyldig anmärkas dels belopp för vilka uppskov med taxeringen medgivits, dels ock storleken av å investeringskonto inbetalade belopp.

Den upprättade förteckningen skall av ordföranden insändas till länsstyrelsen samtidigt som deklARATIONER och andra handlingar jämlikt 91 § 1 mom. första stycket taxeringsförordningen dit insändas.

7 §.

Ändras efter besvär eller eljest det belopp, för vilket uppskov med taxering medgivits, skall taxeringsintendenten utan dröjsmål lämna länsstyrelsen meddelande om ändringen.

8 §.

Kungl. Maj:t äger meddela de närmare föreskrifter, som erfordras för tillämpningen av denna förordning.

Denna förordning träder i kraft dagen efter det förordningen därom utkommit av trycket; dock att förordningen icke skall äga tillämpning beträffande 1953 års taxering eller beträffande eftertaxering för samma år.

Vad i denna förordning stadgas angående medel som insatts å investeringskonto för skog skall äga motsvarande tillämpning beträffande medel som enligt lagen den 14 december 1951 om investeringskonto för skog (nr 783) avsatts å investeringskonto för skog.

B) att följande motioner, nämligen de likalydande motionerna I: 284 av herrar Hansson och Boman samt II: 366 av herr Widén m. fl. ävensom motionen I: 285 av herr Werner, måtte, i den mån de icke kan anses besvarade genom vad utskottet ovan anfört och hemställt, av riksdagen lämnas utan åtgärd.»